

LIETUVOS ŠVIETIMO DARBUOTOJŲ KONGRESAS

„ŠVIETIMO POLITIKA – SOCIALINIO SPROGIMO LINK“

MANIFESTAS

Šalies švietimas pamažu, bet neišvengiamai, grimzta į vis didesnį chaosą. Grimzta lydymas viena kitą keičiančių vyriausybių programų nevykdymo, politikų deklaracijų apie kokybiško ugdymo reikalingumą, žinių visuomenės kūrimą, apie siekį kelti mokytojų profesijos prestižą. Grimzta dalijant pažadus Europos Tarybos ministrų susitikimuose ir įsipareigojant investuoti į švietimą ir mokymą, siekiant skatinti tvarų ekonomikos augimą, kad pasiektų visus strategijoje „Europa 2020“ išdėstytus tikslus.

Pagrindiniu šiandienos Lietuvos švietimo sistemos bruožu tampa vis mažėjanti politikų sakomų žodžių ir priimamų sprendimų dermė. Deklaruojamas noras išsaugoti mažas mokyklas, tačiau veikianti finansavimo sistema leidžia daugiau ar mažiau normaliai funkcionuoti tik didelėms mokykloms.

Strateginiuose planuose rašoma apie tikslą artimiausioje ateityje matyti mokyklose dirbančius aukštos kvalifikacijos, motyvuotus ir besididžiuojančius savo profesija mokytojus. Realiame gyvenime yra gerokai kitaip – vidutinis šalies mokytojų amžius greit pasieks 50 metų, nėra nė užuominos apie prielaidų į mokyklas ateiti jauniems specialistams kūrimą, o dirbantys mokytojai nesijaučia saugūs dėl kasmet kintančio darbo krūvio, dėl vis mažėjančio moksleivių skaičiaus, didėjančio psichologinio smurto mokyklose, vis sunkiau valdomo mokinių elgesio ir švietimo įstatymo nuostatų neatitinkančios darbo užmokesčio sistemos.

Nors oficiali statistika teigia, jog vidutinis mokytojų atlyginimas lenkia šalies vidutinį darbo užmokestį, bet didelei daliai mokytojų valstybė negali garantuoti ne tik pilnos darbo savaitės, bet ir minimalaus darbo užmokesčio.

Neveikiant švietimo kokybės užtikrinimo sistemai, kuri būtų objektyvi ir kelianti pasitikėjimą, įsigali fasadinio noro pasirodyti geresniais, nei yra iš tiesų, tradicijos. Tuomet, net dalykiška kritika ar ketinimas geranoriškai patarti yra traktuojamas kaip bandymas sumenkinti ar net pažeminti mokyklos ir joje dirbančių mokytojų profesinį orumą.

Tų pačių veidmainiškų tradicijų persmelktas „tarimasis“ arba, kitaip vadinamas, socialinis dialogas švietimo sistemoje. Dalykiškas ir lygiateisis visų lygių valdžios institucijų dialogas su švietimo

sistemoje veikiančiomis dalykinėmis bei profesinėmis mokytojų organizacijomis, moksleivių ir jų tėvų savivaldos institucijomis, pakeičiamas „kišeninių“ ekspertų nuomone, neturinčių realių įgaliojimų darbo grupių, tarybų ar komisijų kūrimu arba tiesiog ilgų monologų sakymu prieš bežades mokytojų auditorijas.

Tokia situacija nemotyvuoja mokytojų kokybiškam darbui, sėja nepasitikėjimą bet kokiomis „iš viršaus“ nuleidžiamomis iniciatyvomis, didina apatiją, netikėjimą ateitimi, menkina ir taip ne patį aukščiausią mokytojo profesijos prestižą. Chaoso, veidmainiavimo, nepasitikėjimo ir visiško valdžios neryžtingumo atmosfera pražūtingai veikia ir mokinius, kurie aiškiai mato visas esmines švietimo sistemos ydas, puikiai supranta, jog mokykloje dėstomomis tiesomis netiki net patys mokytojai, nes jos daugeliu atveju skiriasi nuo kasdienės tikrovės realijų.

Visos Lietuvos švietimo darbuotojų kongreso dalyviai, jausdami asmeninę ir profesinę atsakomybę už šalies švietimo ateitį ir galutinai pavargę nuo tuščių politikų pažadų, ragina visus Lietuvos švietimo sistemos darbuotojus nedelsiant imtis ryžtingų veiksmų, jei Seimas, Vyriausybė ir Švietimo ir mokslo ministerija savo kompetencijų ir galių rėmuose neįvykdys žemiau išdėstytų reikalavimų:

1. Nuosekliai atkurti ugdymo lėšas, skiriamas vienam mokiniui (nepriklausomai nuo finansavimo modelio), iki buvusio 2009 m. sausio 1 d. dydžio:

- nuo 2016 m. sausio 1 d. 1045 Eur

- nuo 2017 m. sausio 1 d. 1093 Eur

2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų atlyginimus palaipsniui prilyginti bendrojo ugdymo mokytojų atlyginimams, didinant tarnybinio (tarifinio) atlygio koeficientus:

- nuo 2016 m. sausio 1 d. 10 proc.

- nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. 5 proc.

- nuo 2017 m. sausio 1 d. 10 proc.

3. Palaipsniui didinti kitų pedagoginių darbuotojų tarifinių (tarnybinių) atlygių koeficientus:

- nuo 2016 m. sausio 1 d. 5 proc.

- nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. 5 proc., tuo pat metu panaikinant tarifinių (tarnybinių) atlygių koeficientų „žirkles“.

- nuo 2017 m. sausio 1 d. 7 proc.

- nuo 2018 m. sausio 1 d. 7 proc.

- nuo 2019 m. sausio 1 d. 8 proc.
- nuo 2020 m. sausio 1 d. 8 proc.

4. 2016 m. valstybės biudžete numatyti dvigubai didesnę, nei buvo skirta 2015 m. sumą, išieitinėms kompensacijoms pensinio amžiaus mokytojams, kurie savo noru palieka švietimo sistemą.

5. Iki 2015 m. lapkričio 30 d. šalies švietimo darbuotojams atstovaujančioms profesinėms sąjungoms pateikti konkrečius planus, kaip bus keičiama mokytojų atestacijos tvarka ir kaip tai paveiks mokytojų teisinę padėtį. Prieš priimant atitinkamą teisės aktą, jį suderinti su švietimo darbuotojams atstovaujančioms profesinėms sąjungoms.

6. Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto 4 str. 6 punktą keisti nuostata, jog savivaldybės gautas ir nepanaudotas šio įstatymo 4 ir 5 prieduose nurodytas dotacijų sumas naudoja kitoms ugdymo reikmėms.

7. Atitinkamuose teisės aktuose numatyti nuostatą, kad švietimo ir mokslo finansavimas kiekvienų metų biudžete priklausytų nuo BVP vienam gyventojui kitimo, laikantis valstybės švietimo strategijos nuostatos, kad iki 2022 m. švietimo ir mokslo finansavimui būtų skiriama ne mažiau kaip 6 procentai nuo BVP.

8. Nuo 2017 m. sausio 2 d. vykdant LR Konstitucinio teismo nutarimą dėl teisės aktams neatitinkančios biudžetinių įstaigų darbuotojų (taip pat ir pedagogų) darbo apmokėjimo sistemos, pokyčius planuoti atkūrus bazinio mėnesinio atlyginimo (BMA) dydį buvusį iki 2009 m.

Neįvykdžius bent vieno iš pateiktų reikalavimų, vadovaujantis LR Darbo kodekso X skyriaus nuostatomis, šalies švietimo darbuotojams atstovaujančios profesinės sąjungos pradės pasiruošimo švietimo šakos darbuotojų streikui procedūras.